

Sygn. akt II CNP 62/18

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 31 stycznia 2019 r.,
skargi D. P.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w S. z dnia 31 sierpnia 2016 r., sygn. akt I Ca [...]
wydanego w sprawie z powództwa D. P.
przeciwko E. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.
o zapłatę,

**odrzuca skargę i zasądza od powódki na rzecz pozwanej
kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem kosztów postępowania
wywołanego skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku.**

UZASADNIENIE

Powódka D. P. wniosła w dniu 31 sierpnia 2018 r. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 31 sierpnia 2016 r. Wyrok zakończył sprawę, w której powódka domagała się zasądzenia od pozwanej E. sp. z o.o. w Z. kwoty 16 870 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu w okresie przed ustanowieniem tej służebności na rzecz pozwanej postanowieniem Sądu Rejonowego w Z. z dnia 21 sierpnia 2015 r.

W sprawie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości powódki Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z dnia 31 maja 2016 r. zasądził na rzecz powódki całą dochodzoną kwotę z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od szczegółowo wskazanych kwot i dat, oddalił powództwo co do reszty roszczenia odsetkowego i orzekł o kosztach. Przyjął, że pozwana przez cały sporny okres - od 24 lipca 2009 r. do 20 sierpnia 2015 r. - posiadała nieruchomość powódki w złej wierze. Na skutek apelacji pozwanej od tego wyroku Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok, obniżając zasądzone wynagrodzenie do 9074,72 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od 20 lipca 2015 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie, oddalając apelację pozwanej w pozostałej części i znosząc między stronami koszty procesu za obie instancje. Sąd drugiej instancji dokonał odmiennych ustaleń faktycznych i na ich podstawie stwierdził, że pozwana posiadała nieruchomość powódki w złej wierze dopiero od początku 2012 r. do dnia poprzedzającego ustanowienie służebności przesyłu (20 sierpnia 2015 r.). Wcześniej była posiadaczką zależną w dobrej wierze, niezobowiązaną do zapłaty wynagrodzenia.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów postępowania - art. 365 § 1 k.p.c. oraz art. 366 k.p.c., art. 100 i art. 101 k.p.c., a także błędną wykładnię prawa materialnego - art. 7, 172 § 1 i 2 k.c. zw. z art. 292 k.c. zw. z 305⁴ k.c. – w zakresie rozumienia pojęcia dobrej i złej wiary posiadacza służebności, niezastosowanie art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c., art. 355 § 2 k.c., nieprawidłowe zastosowanie art. 6 k.c. oraz art. 227, 229, 231 i 382 k.p.c.,

naruszenie art. 1 Protokołu dodatkowego nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a także art. 64 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji RP przez pogwałcenie prawa własności skarżącej. Powołane przepisy wskazała również jako te, z którymi zaskarżone orzeczenie jest niezgodne i o stwierdzenie tej niezgodności wniosła.

Powódka wyjaśniła, że wzruszenie zaskarżonego postanowienia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, ponieważ nie ma podstaw do złożenia skargi o wznowienie postępowania, wyrok nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną, nie może też skorzystać z powództw przeciwegzekucyjnych.

Wyrządzenie szkody poprzez wydanie zaskarżonego wyroku powódka łączyła z błędnym, jej zdaniem, umniejszeniem należnego jej wynagrodzenia o 7795,28 zł i pozbawieniem zwrotu kosztów procesu.

W odpowiedzi na skargę powódki pozwana wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia tej skargi do rozpoznania względnie o jej oddalenie i zasądzenie od skarżącej na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 424⁵ § 1 k.p.c. wprowadza sześć koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Każde z nich jest indywidualne i niezależne. Pominięcie lub nieprawidłowe skonstruowanie choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą, nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine* (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14, nie publ. poza bazą LEX nr 1682217). Jednym z tych wymagań, przewidzianym w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., jest spoczywający na skarżącym obowiązek przedstawienia analizy przepisów dotyczących szeroko rozumianych środków prawnych umożliwiających uchylenie, zmianę lub pozbawienie skuteczności zaskarżonego orzeczenia i wyjaśnienie czy i z jakim skutkiem skarżący z nich skorzystał, bądź też dlaczego nie mógł lub nie próbował ich wykorzystać. Poszkodowany prawomocnym orzeczeniem sądowym ma bowiem obowiązek wykorzystania wszelkich możliwości doprowadzenia do zgodności z prawem orzeczenia rozstrzygającego spór między stronami, nim

wystąpi przeciwko Skarbowi Państwa z roszczeniem odszkodowawczym za szkodę spowodowaną jego bezprawnością.

Powódka w ramach wypełnienia tego obowiązku omówiła przyczyny uniemożliwiające jej sięgnięcie po skargę kasacyjną, skargę o wznowienie postępowania oraz powództwo przeciwegzekucyjne. Pominęła jednak nowy nadzwyczajny środek zaskarżenia, wprowadzony do systemu prawnego w dniu 3 kwietnia 2018 r., ukształtowany w art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.), istniejący już więc w chwili gdy sporządzała skargę i również wymagający omówienia, skoro jest to środek prawny umożliwiający ingerencję w samo wadliwe orzeczenie i doprowadzenie go do stanu zgodności z prawem, podczas gdy skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku lub postanowienia orzekającego co do istoty sprawy, takich możliwości nie daje i służy wyłącznie uzyskaniu prejudykatu stwierdzającego nieusuwalną wadliwość orzeczenia, otwierając drogę do wystąpienia o odszkodowanie do Skarbu Państwa (art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.p.c.). Z tych względów powódka, chcąc spełnić wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. musiałaby wykazać również, że wniosła do uprawnionego organu wskazanego w art. 89 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym wniosek o złożenie skargi nadzwyczajnej w jej sprawie i wniosek ten nie został uwzględniony. Skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego wyroku z prawem, która nie zawiera wyjaśnienia tych okoliczności podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 i art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 424¹² w zw. z § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265)